

סיפורי צדיקים

גליון 435
שנה ו' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

רצונה של אמא הוא כבודה

פעם אחת באה אמו של התנא רבי ישמעאל אל בית המדרש והתלוננה לפני החכמים: "בני ישמעאל אינו מכבד אותי". החכמים נבהלו ותמהו: כיצד יתכן הדבר? איך יכול להיות שהתנא הגדול רבי ישמעאל לא יכבד את אמו? שאלו את האם הצדקנית: במה אין הוא מכבד אותך? ספרה אמו של רבי ישמעאל: אני אוהבת מאד את התורה ומכבדת את לומדיה, ואני מאושרת מאד על שבני הוא מגדולי החכמים, כאשר חוזר בני מבית המדרש, לאחר יום שלם של עיסוק בתורה, רבה שמחתי לקראתו, אני מבקשת אז לרחוץ את רגליו ורוצה לשתות את המים שרחץ בהם את רגליו הקדושות, אך בני אינו מסכים שאעשה זאת, והוא מסרב למלאות בקשתי, לאפשר לי לשתות מן המים. כששמעו זאת החכמים, הבינו שרבי ישמעאל מסרב, כיוון שאינו רוצה להטריח אותה, וכן משום שהוא רוצה לשמור על כבודה. בכל זאת הורו החכמים על רבי ישמעאל לציית לאמו ולעשות כרצונה, כיון שמילוי רצונה של אמא הוא כבודה. עשה כרצון אמך - אמרו לו החכמים - אף זהו כיבוד אם.

(תוספות קידושין ל"א ע"פ הירושלמי)

פרשת השבוע

זאת על פי מעשה שהיה אצל הרה"ק רבי אורי מסטרליסק זיע"א. פעם אחת הביאו לפניו כוס תה עם קוביות סוכר, את התה שתה רבי אורי מבלי להמתין, ואילו את הסוכר החזיק בידו. כשהעירו לו על ששתה תה לא ממותק, פתח את ידו והראה לכולם שהסוכר פגה מתיקותו והפך לסתם עפר. הציבור כולו נדהם והשתומם על הדבר.

סח הצדיק ופירש: לפני חטא עץ הדעת, היו כל חמשת החושים שווים, וכל אחד מהם מילא את כל תפקידיו של האחרים. היינו, האוזן אכלה, היד נשמה, וכדומה. והנה אחרי החטא נעשה פירוד בחושים וכל אחד קיבל תפקיד מיוחד ויחיד. אני, אמר הרבי מסטרעליסק על עצמו, תקנתי את חטא עץ הדעת, לפיכך היד שלי יכולה לאכול. מהסיפור הזה סיים הרבי מטשארטקוב אפשר להבין את הנגיעה של חוה, כי לפני החטא היתה הנגיעה אכילה, אם כן לא הוסיפה מאומה, אבל ברגע שנגעה וחטאה, פסקה הנגיעה מלהיות אכילה ולכן לא מתה.

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ א' - א'
שאלו את הגאון הקדוש מוילנא זיע"א, אם יש רמז בתורה לפדיון הבן? חוץ מהמצוה המפורשת בתורה. וענה הגר"א "במילה בראשית" הן ראשי תיבות בן ראשון אחר שלושים יום תפדה.

ומפרי העץ אשר בתוך הגן לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו וגו' (ב' - י"ז)

פעם שב הרה"ק רבי מאיר שפירא זיע"א לשיבתו ישיבת "חכמי לובלין", ובפיו ביאור נפלא, אודות הויכוח שניהלה חוה עם הנחש בענין האכילה מעץ הדעת, אותו שמע בטשארטקוב, מפי רבו הרה"ק רבי ישראל זיע"א. מצאנו הוספה בדברי חוה, הקדוש ברוך הוא אמר לאדם "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות", ואילו חוה הוסיפה ואמרה (ג' - ג') "ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותון". כדי להבין את ענין הנגיעה אמר הרבי מטשארטקוב, יש לפרש

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:41 ת"א: 6:43 ר"ת: 7:18

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:30 ת"א: 5:45

פרשת בראשית

היושב וקורא, הזדעזע! אכן, השודד הכיר מיד את האיש שלפניו, היה זה משה יהודה, חברו מילדות. יחדיו ישבו שניהם על ספסל הלימודים ב"חדר". זיכרונות הילדות הציפו באחת את ראש השודדים והביאו תחושת נחם וגעגועים לנפשו. הוא פנה לחבריו השודדים ומבלי להסביר, בקש: "הבה נשחרר את בני הבית הזה ונמשיך בדרכנו".

בעוד השודדים עסוקים בהתרת בני הבית מכבליהם, נכנס מנהיגם אל חדרו של האורח. "שלום עליכם. ר' משה יהודה", אמר לו, והודה. "מה שלומך? ספר נא לי מה עבר עליך בכל אותן שנים מאז נפגשנו לאחרונה!" ור' משה יהודה החסיד, אף כי הבין שסכנת המוות חלפה, וכי הודות לו עשה ה' נס לכל בני הבית, המשיך לרעוד מאימה, ובקושי רב הצליח למלמל כמה משפטים שתיארו את מאורעות חייו. בסיימו, אמר ראש השודדים: "ועתה, אספר לך אני מה עבר עלי מאז נפרדנו ועד עצם היום הזה. הסכת ושמע, נשאתי לאשה בת מוכסן של אחד הכפרים והייתי סמוך אל שלחן חותני. חביב הייתי על בני משפחתי. הם היו מנהלים את עניני הפונדק ובית המזיגה, ואלו אני שקוע הייתי בתלמודי. "באחד הימים, עת ישבתי והתעמקתי בסוגיה קשה, נכנסה אשתי החדרה, בקשה סליחה על כי מפריעה היא לי בלימודי. ואמרה: "בנימין, הן ידוע כי בעל כשרון גדול בתורת החשבון הנך. אך עד היום הזה לא השתמשת בכישרונך כדי להשתכר אפילו פרוטה אחת. נכון, סמוכים אנו על שולחן אבי ומאומה אינו חסר לנו. אך מה טוב אלו היה לנו סכום כסף משלנו, הזדמנות להשתכר סכום בזה באה עכשיו, אם תטה אזנך, תשמע קולות וכוח העולים מגרונות הגויים שבחדר המזיגה. הללו הרויחו איזהו סכום בשותפות, ואין הם מצליחים לחלקו ביניהם כדבעי. צא נא אליהם, בנימין, וערוך להם את החשבון. הגויים הללו מתייחסים אליך בכבוד רב ובוטחים בשרך, ובוודאי לא יקפחוך וישלמו לך את שכר טרחתך".

"לתומי", המשיך בנימין השודד את סיפורו, "הלכתי אחר עצת אשתי. יצאתי וערכתי לאותם גויים את חשבון החלוקה. שבעי רצון שלמו הם לי את שכר טרחתי בעין יפה ועזבו את הבית. ואני, שבתי אל חדרי והמשכתי לשקד על תלמודי.

"חדשים יפים חלפו, ושוב בהיותי רכון על הגמרא הגיעו לאזני קולות המולה מחדר המזיגה. הבנתי כי עוד רגע קט תכנס אשתי ותציע לי לערוך את החשבון. יצאתי אפוא אל חדר המזיגה, ערכתי את חלוקת הכסף ושוב קבלתי שכר הגון תמורת זאת. אך הפעם נקפני מצפוני לאחר המעשה, שכן מתוך דברי הגויים הבנתי כי הרווח לא בא להם ביושר, וכפי הנראה אין הם אנשים הגונים וישרים. הבעתי פקוקי באזני אשתי, אך היא בטלה את דברי במחי יד: 'וכי במה נוגע לך הענין? אם אמנם עשו הגויים עוול, יחול העוון על ראשם ולא על ראשנו'.

בדרך אל הרבי הרה"ק מרוזין זיע"א (ליומא דהילולא)

יהודי אחד מעירה קטנה הסמוכה לז'יטומיר שבאוקרינה נקשרה נפשו בנפש הרב הקדוש רבי ישראל מרוזין זיע"א, הוא נהג לבוא אצלו פעמים בשנה: בחג השבועות ובימי החנוכה. באחת השנים, בחנוכה, בעת שהיה בדרכו אל הרבי, נקלע האיש לסופת שלג עזה. העגלה בה נסע האיש לא יכלה להמשיך דרכה בשלג הטובעני, ועל כן החליט לסור לביתו של המוכסן היהודי שבכפר הקרוב, ולשהות שם עד שישתפר מזג האויר. אל בית המוכסן הלז נהג החסיד לסור מדי פעם בהיותו בדרכו אל הרבי, וגם הפעם כמו כל פעם ישבו השנים ושוחחו על נפלאותיו של הצדיק מרוזין. כל בני משפחתו של המוכסן נאספו סביב המשוחחים, ובאזנים כרויות האזינו עד שעת ליל מאחרת לשיחה המלבבת.

באישון הליל, כשהכל נמו את שנתם, נשמעה פתאום דפיקה חזקה על הדלת, ובעקבותיו נשמעה זעקה: "פתחו!!!" תחילה סבור היה המוכסן, כי אין זה אלא אחד מאיכרי הכפר, שהתאוה לפתע ללגום יין שרף ועל כן השיע עצמו כאילו אינו שומע את הדפיקות והצעקות. אך הנקישות לא פסקו. הן גברו והלכו. ועד מהרו הבינו בני הבית כי לא אדם אחד עומד בחוץ ונוקש: קול המון נשמע מעבר לכותלי הבית!

חרדים עד מוות קמו בני הבית ופנו לפתוח את הדלת. אך בטרם הגיעו נפרצה הדלת וקבוצת אנשים אלימים, מציודים בכלי נשק, פרצה פנימה. לעיני בני הבית הנבעתים, פנו ישר הפורצים אל מקום חביות היין, ומבלי לבקש רשות מלאו קנקנים והערו אל קרבם מן המשקה החריף. בטרם הספיקו המוכסן ובני משפחתו להתעשת, שלפו האורחים הבלתי קרואים חבלים, כבלו את בני הבית והניחום על הרצפה, תוך אזוהרה לבל ישמיעו אף הגה. אותו חסיד, אשר התאכסן בבית המוכסן, שמע מחדרו את הקולות והבין מה מתרחש בחוץ. 'רגעים מעטים בלבד נותרו לי לחיות', עברה מחשבה במוחו, 'הן עד מהרה ימצאוני המרצחים, וירצחו אותי ואת בני הבית'. כשדמעות זולגות מעיניו קרא האיש "שמע ישראל" בכוונה עצומה. ואחר הוציא מאמתחתו את ספר "הזוהר". ובלחש החל לקרא בו מתוך התעמקות רבה. כה שקוע היה במאמרי הזוהר, עד כי שכח לחלוטין איזה מצב הוא שרוי, ואט אט הלך קול קריאתו וגבר...

ובחדר בו ישבו השודדים וסבאו את שאריות היי"ש נשמעה לפתע קול אדם קורא בהתלהבות רבה. "מיהו האיש הקורא כאן בבטחה שכזאת?" סערו השודדים. "מי מעז לעשות כך, בשעה שאנו נמצאים בביתו!" בזעם רב קם ראש השודדים ופנה אל החדר שממנו בקע הקול. "אני 'אגמר' את הענין" הבטיח לחבריו שהביטו אחריו. אך כאשר עבר השודד את מפתן החדר שבו שהה החסיד, והביט באיש בעל החזות המרשימה

משל ונמשל

ואז יבוא המשיח ויגאל אותנו

משל לרב גדול אחד, שנשאל פעם על ידי המלך כיצד תופסים אתם בשכליכם ובהבנתכם, כי המשיח לכשיבוא יוכל לכפות את מרותו על כל העולם כולו, כיצד יתכן שאדם אחד ויחיד יעמוד נגד טבעו של העולם, שאינו אוהב לקבל מרות? השיב לו הרב אדוני המלך, המתן כמה ימים ואשיב לך תשובה על תמיחתך, המלך הסכים לבקשה, ולאחר מספר ימים הגיע הרב לארמון המלך ובפיו היתה בקשה: האם תסכים אדוני המלך לקנות שבעים תרנגולים גדולים וחזקים, ובנוסף אליהם עוד תרנגול אחד קטן ורך? המלך נאות לבקשה זו, ומשהובאו העופות הורה הרב להכניסם לתוך חדר סגור, ושם להשאיר אותם משך יום שלם בלי מזון ובלי שתיה. חלף היום ולמחרת בבוקר פנה הרב עם המלך לחדר התרנגולים, בידיהם אחזו מזון עבור העופות, הם פתחו את חלון החדר והשליכו פנימה גרגרי מזון, ואז תיכף ומיד עשרות עופות מורעבים התנפלו על הגרגרים, ונערך מאבק קשה בין העופות, כל אחד דחק וניקר את רעהו, נוצת נמרטו ודם זב מגופותיהם של התרנגולים, בעוד התרנגולים פוצעים זה את זה, ניצב לו התרנגול הרך והקטן מן הצד, והוא העדיף להתרחק מהמערכה הניטשת, והסתתר בצלו של כסא שעמד בפינת החדר, אחר שכל התרנגולים היו פצועים וחבולים, השתרר שקט בחדר, על הרצפה שכבו העופות שבורי כנפיים ומרוטי נוצות, רק אז העז התרנגול הקטן להוציא ראשו מתחת לכסא, וראה שכל התרנגולים שכבו כואבים ונאנקים ואף אחד לא זז ממקומו, ואז מיד הגיע התרנגול למרכז החדר אשר שם היו גרגרי המזון, והחל לאכול מהם לתיאבון בלי שאף אחד יפריע לו.

רואה אתה אדוני המלך אמר הרב למלך, התרנגול הזה משול למשיח, עתיד הקדוש ברוך הוא לסכסך את שבעים האומות זו בזו, כל אומה תכה בחבירתה עד זוב דם, ואז לכשיפלו האומות פצועות חבולות והמומות יבוא המשיח שאינו אלא אדם אחד ויגאל אותנו.

(תורת הפרשה)

לא אכחיש, כי לשמע דבריה נרגעתי. ומאותו היום והלאה נזדמנו לי עבודות מעין אלה לעתים תכופות. עד מהרה למדתי לדעת מה היו עיסוקיהם של אותם גויים: התברר לי כי היו הם בני חבורת שודדים ורוצחים! אך אני כבר נלכדתי בכפם, ושוב לא הייתי אותו בנימין התמים, כפי שהייתי בראשונה. "נסיתי פעמים אחדות להימנע מלראות את פניהם, אך בכל פעם היתה אשתי משכנעת אותי שאיני חוטא, כיון שאין אני משתתף במעשיהם כי אם מנהל את חשבונותיהם בלבד.

"אומרים", המשיך בנימין, "כי הרגל נעשה לטבע וכך ארע גם לי. ברבות הימים חדל מצפוני להציק לי, ואני המשכתי במעשי בשוויון נפש, כאילו אין בי כל חטא. "כך עברו עלינו ימים רבים, ואין צורך לספר כי סכום הכסף שלנו גדל וגדל. והנה, באחד הלילות, עת היינו שקועים בשנה עמוקה, העירה אותנו נקישה על חלון חדרנו. מבעד לחלון נבטו פניו של אחד הגויים, מבני אותה חבורה. במהירות ובשקט הכנסנוהו פנימה, וראינו כי מבוהל הוא מאוד. 'צרה גדולה התרגשה עלינו! סיפר בלחש. 'לא רחוק מכאן נמצאים בני חבורתנו במצב ביש. ארבונו לאדון פלוני, שידענו כי עומד הוא לשוב מן הבנק ובידיו סכום כסף גדול והתנפלו עלינו. אך הוא והעגלון שלו נאבקים עם אנשינו באמץ רב. אם ינצחו האדון ועגלונו או אז הקיץ עלינו הקץ. עלינו וגם עליכם! סיים השודד והצביע לעברי ולעבר אשתי.

"נצבתי על מקומי כהלים רעם, אך אשתי החלה לזעוק: 'בנימין! הצל את המצב! עשה משהו! מבלי להרהר נטלתי לידי פטיש קטן ואצתי, בלווית הגוי, אל מקום האירוע. הגענו בדיוק בזמן הנכון: הגוי התנפל על האדון ואני הכיתיו ברקתו בפטיש שבידי וכהרף עין צנח האדון ארצה ללא רוח חיים. "מאותו לילה הלכתי והידרדרתי מדחי אל דחי. שקעתי עד צוואר בעברות. התחברתי עם בני אותה חבורת שודדים ורוצחים והשתתפתי במעשיהם כאחד מהם, עד אשר הכתירוני בני החבורה להיות להם לראש ולמנהיג.

"והנה, בלילה הזה, בהיותי עסוק ב'מלאכתי' זמן אותנו ה' תחת קורת גג אחת. בראותי אותך, ר' משה יהודה, התחולל מהפך בנפשי פנימה. ועתה גמרתי אומר: לא אשוב אל חבורת השודדים! מעתה, אהיה נע ונד. יתכן כי יהרגוני בדרכי, אך זאת תהיה כפרתי!" נדהם ר' משה יהודה למשמע וידויו של חברו משכבר הימים, צר היה לו על חברו הטוב שכה נדרדר, ועל כן אמר לו: "האם שמעת על הרבי הקדוש מרוז'ין? נמצא אני בדרכו אליו, בוא, אפוא, עמי והוא יורה לך דרך לתשובה!" בנימין הסכים. ואכן, בהדרכתו של הרבי הקדוש מרוז'ין הפך לבעל תשובה.

צ'ין אדם לחברו

עיקר הלימוד הוא לשמור ולעשות מספרים: פעם אחת למד היהודי הקדוש מפרשיסחא זיע"א עם תלמידיו, ונתקשה במאמר אחד בגמרא. והתעמק בעיונו בשתיקה. בין התלמידים היה נער אחד יתום שאביו מת זמן מה לאחר לידתו. כיוון שידע שהפסקות כאלה נמשכות אצל רבו שעה ארוכה, הלך במהירות הביתה כדי לשבור בינתיים את רעבונו הגדול. כשכבר היה בדרך לשוב אל בית המדרש, קראה לו אמו שיוריד עבודה חבילה כבדה של שחת מן העלייה אל האבוס. הנער לא חזר, כי חושש היה שמא יאחר, אבל באמצע הדרך נתיישב בלבו: הרי עיקר הלימוד הוא לשמור ולעשות, מיד רץ הביתה וקיים את מצוות אמו, ואחר כך חזר לבית המדרש. אך דרך על המפתן, נתעורר היהודי הקדוש מעיונו, קם מלוא קומתו ואמר בשמחה אל הנער: ודאי כיבדת את אמך, כי אביי שכידוע היה האחד בין כל חכמי התלמוד שהיה יתום ולא ידע לא את אביו ואת אמו, והוא שנכנס מדי פעם בפעם בנשמותיהם של המקיימים מצוות כיבוד אב ואם, הופיע לפני עתה ופירש לי את המאמר שנתקשיתי בו בגמרא.

ומי כעמך ישראל

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, שהבחין פעם בחבורת יהודים שניצבה באחד

מרחובות העיר ועסקה בשיחה טפלה, קרב למקום הצדיק ושאל אותם בנועם "על מה אתם מדברים?" אחד מהחבורה שנון לשון ובר אוריין השיב, השתעממנו וכדי להפיג את השעמום אנו משמיעים מעט לשון הרע ורכילות, אך ידע רבנו כי כל הדברים הנאמרים כאן דברי אמת הם, אמר רבי לוי יצחק בעצב, הורונו חכמינו (ברכות ו') כי בתפילין של הקדוש ברוך הוא כתוב "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", יוצא אפוא כי כאשר אתם מדברים לשון הרע על אדם מישראל, ואפילו דבריכם הינם דברי אמת, אתם מוציאים בכך חלילה לעז, על התפילין של בורא העולם.

הכרת הטוב של ה"חפץ חיים"

פעם נכנס נכדו של הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א שהיה אז אחר גיל תשעים שנה, וסיפר לו שהגיע מכתב מהגריינט שמודיעים שהם מפסיקים את תמיכתם לישיבה. ה"חפץ חיים" ביקש לכתוב מיד מכתב תודה לגריינט על פעולתם ועזרתם עד עתה, כי יש בזה משום חובת הכרת טובה. הם הבטיחו לו למלא בקשתו, לאחר חצי שעה שאל אם כבר הכינו המכתב? לאחר זמן שוב שאל, וכשראה שלא מוזרזים בכך, הודיע שלא יאכל למחרת ארוחת בוקר לפני שיחתום על המכתב המבוקש.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ט תשרי

שמעון הצדיק בן חוניו משיירי כנסת הגדולה הרה"ק רבי אברהם דוד מבוטשאטש ב"ר אשר אנשיל (דעת קדושים-תר"א) הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר חיים האגער (צמח צדיק - תרמ"ה) **יום שני א' מרחשון** רבינו יונה החסיד מגירונדי ב"ר אברהם (שערי תשובה) הגה"ק רבי יהודה לייב ב"ר ברוך אב"ד לאנצוט (תלמיד החוזה - תקפ"ד) הרה"ק רבי ישכר דוב בעריש מוואלברוז ב"ר משה (עבודת יששכר - תרל"ח)

יום רביעי ג' מרחשון

הרה"ק רבי ישראל מרוזין ב"ר שלום שכנא (תר"א) הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב ב"ר נפתלי צבי (תרכ"א) הרה"ק רבי יהודה לייב מקאפוסט ב"ר מנחם מענדל בעל הצמח צדק (תרכ"ז) **יום חמישי ד' מרחשון** הרה"ק קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא הי"ד ב"ר אלימלך (חובת התלמידים - תש"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף הר"ם" על המצוות.

דיני עניית אמן (ז')

א) לא יענה אמן קצרה, אלא ארוכה קצת, דהיינו שיעור שיוכל לומר אל מלך נאמן. (שו"ע או"ח סימן קכ"ד סעיף ח')

ב) לא יאריך באמן יותר מדי, לפי שאין קריאת התיבה נשמעת כשמאריך יותר מדי. (שם)

ג) אם השליח ציבור מאריך הרבה בניגון של "ואמרנו אמן", יאמרו הקהל אמן מיד, כי הניגון הוי הפסק, וכבר סיים החזן עצם הבקשה. (מ"ב שם ס"ק ל"ה)

מברכין חודש מרחשון

המולד בליל שבת קודש שעה 3:23

ר"ח ביום ראשון ושני

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז